

Miscellanea

Franc Batič - sedemdesetletnik

V zadnjih dneh septembra je okroglo obletnico slavil član Botaničnega društva Slovenije, prof. em. dr. Franc Batič, ki se je rodil leta 1948 v Gornjem Doliču na Koroškem, v številno družino, v kateri je pridobil delavnost in skromnost, ki sta mu pomagali na poti skozi življenje. Iz otroških let izvira tudi njegova ljubezen do rastlin, ki ga je vodila preko gimnazije na Ravnah do študija biologije na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Že kot študent je bil aktiven botanik, ki se je udeleževal botaničnih srečanj, raznih taborov in se je izpopolnjeval tudi v tujini. Dodiplomski študij je zaključil z diplomom s področja botanike, ki jo je mentoriral prof. dr. Franc Sušnik.

Po diplomi leta 1972 je začel svojo poklicno pot kot stažist na področju ekologije in ekofiziologije na Nacionalnem inštitutu za biologijo, kjer je leta 1983 pod mentorstvom prof. dr. Andreja Martinčiča izdelal in uspešno obranil doktorsko disertacijo Ekologija fotosinteze pri bodiki (*Ilex aquifolium* L.). Po doktoratu se je zaposlil kot asistent za področje splošne botanike na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete. Leta 1986 je dobil povabilo z Gozdarskega inštituta Slovenije, kjer so mu ponudili vodenje Oddelka za gozdno biologijo. Službo je sprejel in v njej šest let vodil raziskave na področju propadanja gozdov. Čeprav je odločitev o odhodu s fakultete zelo težko sprejel, se je kasneje ta odločitev izkazala za zelo modro, saj je tem času pridobil vodstvena znanja, vzpostavil plodne povezave z raziskovalci v tujini in pridobil pomembne projekte. Na Gozdarskem inštitutu je bil sicer zaposlen kot raziskovalec, a je vseeno ves čas vodil vaje iz Botanike za študente gozdarstva preko Oddelka za agronomijo. Ravno ljubezen do pedagoškega dela ga je kmalu pripeljala nazaj na Biotehniško fakulteto. Leta 1992 se je redno zaposlil na Oddelku za agronomijo, kjer je nadomestil upokojenega prof. dr. Franceta Šuštarja. S prihodom prof. Batiča je bila na Oddelku za agronomijo prvič vzpostavljena Katedra za aplikativno botaniko, ekologijo in fiziologijo rastlin. Profesor Batič je postal njen predstojnik, ter pomembno prispeval k njeni kadrovski in infrastrukturni okrepitvi. V obdobju 1996–2002 je kot predstojnik vodil Oddelek za agronomijo. V času svoje zaposlitve na Biotehniški fakulteti je vodil tudi številne odbore in komisije na oddelčni, fakultetni in univerzitetni ravni. Konec leta 2014 se je upokojil. Tudi v pokoju nadaljuje svoje delo glavnega urednika osrednje agronomske revije *Acta agriculturae Slovenica*, ki ga je začel leta 2011.

Naziv redni profesor za področji botanika in ekologija je pridobil leta 1996. V okviru svojega pedagoškega poslanstva je predaval številne botanične in ekološke predmete na različnih dodiplomskih in podiplomskih študijih Biotehniške in Veterinarske fakultete. Profesorja Batiča odlikuje predano pedagoško delo. Številne študente je navdušil s svojo ljubeznijo do rastlin in zanesenimi predavanji, pa tudi z izrazito osebnim pristopom do študentov, saj je kljub temu, da je vsako leto poučeval res veliko množico študentov različnih študijev, poznal večino študentov po imenu, priimku in 'geografskem poreklu'. Zaradi profesorjeve priljubljenosti med študenti je spisek del, ki jih je mentoriral, zelo obsežen. Kot mentor ali somentor je sodeloval pri več kot 70 diplomskih nalogah, 12 magistrskih in 23 doktorskih nalogah. Kot koordinator mednarodnih izmenjav na Oddelku za agronomijo in predsednik Komisije za mednarodno

Prof. Batič med svojimi študenti na terenskih vajah na Vremščici (foto: Matic Sever).

sodelovanje na univerzitetni ravni je zagnano sodeloval tudi z gostujočimi študenti, učitelji in raziskovalci. Profesor Batič je tudi po upokojitvi še vedno vpet v pedagoško delo, saj študentom Veterine predava predmet Krmne, strupene in zdravilne rastline.

V vseh letih pedagoške službe je imel izjemno veliko neposredno pedagoško obremenitev, a je kljub temu, skupaj s prof. dr. Tonetom Wraberjem, uspel pripraviti univerzitetni učbenik Pregled rastlinskega sistema. Profesor Batič je tudi soavtor gimnazijskega učbenika in več priročnikov, za svoje študente in za terensko delo v osnovnih in srednjih šolah. Na področju slovenskih publikacij je treba v prvi vrsti izpostaviti njegovo pomembno vlogo pri nastanku Botaničnega terminološkega slovarja, pri katerem je nastopil kot pobudnik, urednik in soavtor, zdaj pa še vedno vodi delo na izpopolnjevanju slovarja. Na spisku vseh bibliografskih enot Franca Batiča, je poleg omenjenih, še veliko drugih publikacij, od tega kar 188 člankov, objavljenih predvsem v uglednih znanstvenih revijah.

Raziskovalno delo prof. Batiča je bilo zaradi širokega razpona raziskovalnih tem večkrat imenovano kar 'Batičeva botanika'. Z raziskovalnega vidika je sicer prof. Batič v prvi vrsti lihenolog, poleg tega pa tudi ekolog in ekofiziolog in po potrebi fitocenolog. Skupaj s sodelavci iz Slovenije in tujine je ustvaril obsežno referenčno zbirko lišajev, ki je sedaj del herbarijske zbirke Univerze v Ljubljani. Je tudi soavtor elektronskega ključa za določanje epifitskih lišajev Slovenije, ki je nastal na tržaški univerzi. Največji del njegovih objav pa je s področja preučevanja vpliva različnih onesnažil in drugih stresorjev na samonikle in gojene rastline na različnih ravneh, s poudarkom na biokemičnih in fizioloških kazalcih stresa. Preučeval je tudi vpliv sprememb v rabi tal in klimatskih sprememb na razvoj

Prof. Batič sprejema čestitke Botaničnega društva Slovenije na Wraberjevem dnevu 2018 (foto: Alenka Mihorič).

vegetacije. V okviru svojega raziskovalnega dela je deloval zelo povezovalno in odprto in zato uspešno vodil ali sodeloval v različnih interdisciplinarnih projektih skupinah in bil vodja raziskovalnega programa Aplikativna botanika, genetika in ekologija. Kot cenjen strokovnjak je bil tudi izvedenec, nacionalni koordinator ali predstavnik Slovenije v več mednarodnih programih, projektih in akcijah s področja ekologije. Zaslužen je za razvoj metod bioindikacije onesnaženosti okolja v kopenskih ekosistemih kot pomembnega dopolnila kemijskim meritvam pri sledenju stanja okolja v Sloveniji. Pomembno je prispeval k razvoju relevantnih kazalcev za spremljanje učinkov onesnaženega zraka na ekosisteme in ocene kritičnih vnosov onesnažil v gozdne ekosisteme. Ta znanja je prenesel v strokovno javnost, in skozi različne projekte (popisovanje lišajске flore, ocenjevanje in popisovanje stanja gozdov, sledenje učinkov troposferskega ozona z indikatorskimi rastlinami) vpletel tudi na nižje nivoje izobraževanja – v osnovne in srednje šole.

Profesor Batič je za svoje predano in uspešno delo prejel več priznanj, med drugim mu je Biotehniška fakulteta podelila priznanje za pedagoško, raziskovalno in organizacijsko delo, Univerza v Ljubljani zlato plaketo, prejel je tudi Jesenkovo nagrado za življenjsko delo. Leta 2016 mu je Univerza v Ljubljani za pomembne prispevke k razvoju slovenske botanike, ekologije in varstva okolja, k prenosu teh znanj v izobraževanje in k popularizaciji botaničnih disciplin podelila naziv zaslužni profesor.

Ob vsem službenem delu je Franc Batič vedno našel čas za aplikativno botaniko tudi v 'civilnem' življenju. Njegov atrij in njiva, ki jo že dolga leta z veseljem obdeluje, skrbita za njegovo telesno pripravljenost in obloženo mizo in shrambo njegove družine. Svoje pridelke je mnogokrat delil tudi s sodelavci in prijatelji. Sledi njegovega drugega hobija, gverilske hortikulture, pa so vidne predvsem v okolici Oddelka za agronomijo, kjer je velik del drevnine posadil profesor Batič sam.

Profesorju se ob okroglem ljubileju zahvaljujemo za dosedANJI prispevek k razvoju slovenske botanike in želimo, da bi še dolgo ohranil svojo vitalnost, zagnanost, intelektualno širino in sončen značaj.